

6. Hibbs D. Political Parties and Macroeconomic Policy / D. Hibbs // The American Political Science Review. – 2001. – Vol. 71, № 4. – P. 1467-1487.
7. Eiffinger S. The political Economy of Central Bank Independence / S. Eiffinger, J. De Haan // Special Papers in International Economics, 1996. – 77 p.
8. Arnone M. The Measurement of Central Bank Autonomy: Survey of Models, Indicators, and Empirical Evidence, IMF Working Paper, Monetary and Capital Markets Department / M. Arnone, J. Bernard Laurens, 2006. – 85 p.
9. Arnone M. Measures of Central Bank Autonomy: Empirical Evidence for OECD, Developing, and Emerging Market Economies, IMF Working Paper, Monetary and Capital Markets Department / M. Arnone, J. Bernard Laurens, Jean-François Segalotto, 2006. – 38 p.
10. Komarov V. Central Bank Independence, Accountability and Transparency: The Case of Ukraine, FEMM Working Paper Series / V. Komarov, I. Akimova, G. Schwödiauer. – 2006. – No. 30. – 43 p.
11. Nordhaus W. The Political Business Cycle, The Review of Economic Studies, Yale University / W. Nordhaus. – 1975. – Vol. 42, No. 2. – P. 169-190.
12. DeBelle G. How independent should a central bank be? / G. DeBelle, S. Fischer // Conference Series, Federal Reserve Bank of Boston, 1994. – P. 195-225.
13. Закон України "Про Національний банк України". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14>.

Миронович Ю.А. Уровень независимости центрального банка в системе факторов делового политического цикла

Проанализированы "экономическая" и "политическая" независимость центрального банка, выделены их основные детерминанты. Выделены основные методики оценки уровня независимости центрального банка. Проведено исследование уровня независимости центральных банков стран Центрально-Восточной Европы. Проведено исследование связи между уровнем независимости центрального банка и уровнем инфляции в стране.

Ключевые слова: независимость центрального банка, деловой политический цикл, инструментальная независимость, коэффициент экономической независимости, коэффициент политической независимости.

Myronovych Yu.A. Central bank independence as a factor of political business cycle

The level of central bank independence is important political factor of political business cycle. A lot of models which allow us to evaluate the impact of this factor on the economy were built during last decades. In this article we tried to analyze some of them. Also we isolated factors which have crucial influence on both political and economic independence of the central banks. Due to the fact that the central bank conducts monetary policy in the country, it is obvious that the level of independence influences the rate of inflation the most. In this article we explored this relationship for a group of Central and Eastern Europe countries.

Keywords: central bank independence, political business cycle, target independence, index of political independence, index of economic independence.

УДК 005.4

Доц. А.О. Новицька, канд. істор. наук;
магістрант Е.М. Ільніцький – Львівська КА

ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Обґрунтовано актуальність постійного удосконалення процесу управління підприємством. Узагальнено теоретичні концепції, які розглядають процес управління підприємством та наведено його схематичне зображення. Визначено значення формування ефективних стратегій управління персоналом для удосконалення результатів процесу управління підприємством.

Ключові слова: управління, процес, формування, взаємодія, діяльність, модель, вдосконалення, стратегія, розвиток, персонал.

Вступ. Для результативного управління підприємством необхідно постійне вдосконалювання управлінського процесу та відповідність сучасним вимогам зовнішнього середовища. Особливо сьогодні, в час світової економічно-соціальної кризи, постійне вдосконалення процесу управління підприємством є одним з вирішальних факторів його виживання та зміцнення конкурентоспроможності. Загальна стратегія підприємства (генеральна) і кадрова (функціональна) детермінують зміст процесу управління, оскільки людські ресурси є визначальними для організації ефективної системи управління підприємством в умовах ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес управління підприємством є досить складним, відповідальним та багатогранним. Багато вітчизняних дослідників, такі як В.О. Василенко, Б.А. Гаєвський, О.Є. Кузьмін, А.Т. Кредісов, В.О. Лук'янихін та ін. досліджують різні аспекти процесу управління підприємствами. Більш системно та з чітким урахуванням особливостей вітчизняних умов функціонування підприємств це питання розглядає проф. Ф.І. Хміль [5, 6].

Постановка завдання. Для постійного розвитку підприємства, збільшення його прибутковості та конкурентоспроможності необхідний пошук шляхів удосконалення процесу управління підприємством.

Виклад основного матеріалу. Управління підприємством за своїм змістом спрямоване на досягнення визначених цілей шляхом організації взаємодії і взаємного впливу груп людей у процесі їхньої спільної виробничо-господарської діяльності. У найбільш загальному розумінні управління є цілеспрямованим впливом суб'єкта управління на об'єкт з метою змінити його стан або поведінку у зв'язку з зміною обставин [5, с. 201]. Управління може бути представлене в єдності двох підсистем: підсистеми, яка управляє, і підсистеми, якою управляють (суб'єкта й об'єкта управління). Взаємодію цих підсистем подано на рис. 1.

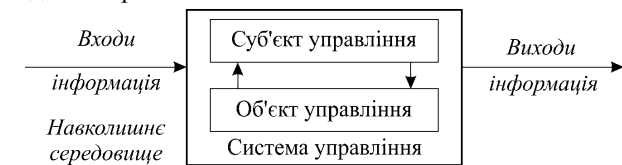

Рис. 1. Схема управлінських зв'язків у системі управління [5]

Реалізація управлінських зв'язків у системі управління відбувається засобами здійснення процесу управління. Процес управління – це діяльність суб'єкта управління з узгодження спільної праці персоналу організації для досягнення її цілей, який є єдністю трьох складових: змісту, організації та технології здійснення. Процес менеджменту охоплює певні категорії: керуюча та керована системи організації, функції менеджменту, методи менеджменту, управлінські рішення, комунікації, керівництво. На рис. 2 наведено графічну модель процесу управління підприємством, в якій логічно взаємопов'язані перераховані категорії менеджменту.

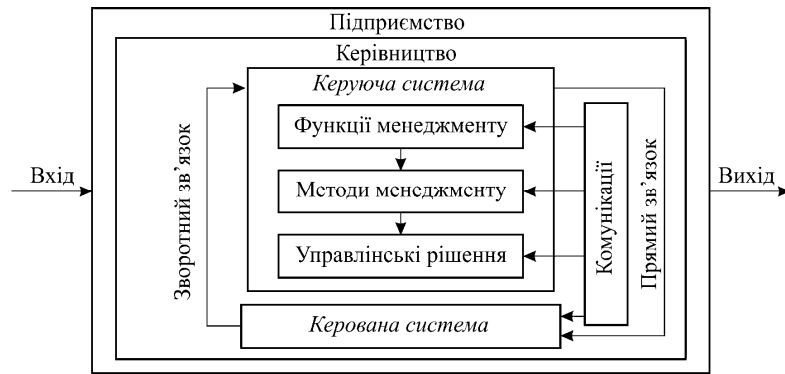

Рис. 2. Модель процесу менеджменту [5]

Отже, змістом процесу менеджменту є цілеспрямований вплив на стан елементів, які утворюють систему "організація". Це комплексний процес, утворений із часткових – технічних, економічних, соціальних, організаційних та інших, які здійснюють управлінські працівники різних рівнів у просторі й часі щодо конкретних об'єктів управління [5, с. 208]. Для постійного розвитку підприємства, збільшення його прибутковості та конкурентоспроможності необхідний пошук шляхів удосконалення процесу управління підприємством. Одним з найбільш актуальних шляхів удосконалення процесу управління підприємством, на наш погляд, є розроблення найбільш ефективних в умовах ринку стратегій управління персоналом.

Під стратегією управління персоналом розуміємо розроблений керівництвом організації пріоритетний, якісно визначений напрям дій, необхідних для досягнення довгострокової мети із створення високопрофесійного, відповідального і згуртованого колективу, враховуючи стратегічні завдання організації і її ресурсні можливості. Вибір тієї чи іншої стратегії, як визначають закордонні та вітчизняні фахівці, впливає на стратегію управління персоналом так.

Стратегія підприємництва обирається організаціями, які прагнуть розвинути нові напрями діяльності. У таких організаціях відбувається інтенсивна заміна наявного персоналу новими, зазвичай, молодими, працівниками-новаторами. Система мотивації праці різко індивідуалізується і спрямовується на розвиток індивідуальних можливостей особистості.

Організації, які обирають *стратегію динамічного зростання*, у центр уваги ставлять модифікацію цілей своєї діяльності, розумно балансує між наміченими змінами і стабільністю. Ця стратегія управління персоналом полягає у збереженні і розвитку наявного кадрового потенціалу, а основну увагу приділяють добору висококваліфікованого персоналу на ключові позиції розвитку організації. Система винагороди базується на поєднанні індивідуальних і групових стимулів.

Стратегію прибутку обирають стабільно працюючими організаціями, які мають чітко відпрацьований механізм діяльності, достатньо кваліфі-

кований персонал із потенційними можливостями розвитку. В таких організаціях не спостережено значних кадрових змін, зі сторони залучаються тільки ті сторонні фахівці, у компетенції яких зацікавлена організація в певний час. Стимулювання працівників стабільне й урівноважене в межах професійно-кваліфікаційних груп.

Стратегію ліквідації застосовують організації, які балансують на межі банкрутства. У таких організаціях здійснюється інтенсивне скорочення чисельності працівників та інші способи мінімізації витрат на утримання персоналу (перехід на неповний робочий тиждень, скорочений робочий день, відпустки без утримання, внутрішні переміщення працівників тощо). Набір нових працівників не проводять, а стимулювання здійснюється виключно в межах посадових окладів.

Стратегія зміни курсу (циклічна стратегія) обирається організаціями у двох випадках. У першому – це коли стабільно працююча організація розпочинає боротьбу за збільшення прибутковості, освоєння нового чи розширення наявного ринку. У такій організації створюються нові робочі місця, проводиться інтенсивне внутрішнє переміщення власних працівників та набір кваліфікованих сторонніх фахівців. Здійснюються значні зміни в системі стимулювання працівників, причому найбільш кардинальні – на напрямках зміни курсу. Другий випадок – вихід організації з кризового стану шляхом зміни курсу. У таких організаціях стратегія управління персоналом полягає в консолідації кадрів, спрямуванні його на певні обмеження у стимулюванні в період зміни курсу до досягнення стабільних результатів.

Розроблення стратегії управління персоналом під конкретне підприємство, з врахуванням ситуації у внутрішньому та зовнішньому середовищі організації, повинне бути продуманим, повністю усвідомленим і контрольованим розумовим процесом, який передбачає, що за визначенням стратегії наступить її реалізація. Мистецтво розроблення стратегії управління персоналом полягає у тому, щоб наслідками формулювання загальних підходів до управління персоналом у стратегічному періоді стали конкретні дії, які б дали змогу досягти високої ефективності використання кадрового потенціалу та організації процесу управління підприємством загалом.

Висновки. Вважаємо одним з найбільш дієвих шляхів вдосконалення менеджменту підприємства розроблення ефективної стратегії управління персоналом. Ефективна стратегія управління персоналом підприємства, як основний напрям удосконалення загального процесу управління, сприяє:

- розширенню можливостей підприємства протистояти конкурентам на відповідному ринку за рахунок використання персоналу з високим потенціалом, а також більш ефективного використання своїх сильних аспектів;
- посиленню конкурентних переваг підприємства за рахунок створення сприятливих умов для розвитку теоретичних знань й професійних навичок та вмінь персоналу;
- формуванню компетентного управлінського персоналу;
- повному розкриттю здібностей персоналу до творчого, інноваційного розвитку, для досягнення як мети організації, так і особистих цілей працівників.

Література

1. Василенко В.О. Ситуаційний менеджмент : навч. посібн. / В.О. Василенко, В.І. Шостка, О.М. Клейменов. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Центр навч. літ-ри, 2005. – 372 с.
2. Гасвський Б.А. Основи науки управління : навч. посібн. / Б.А. Гасвський. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во МАУП, 1998. – 315 с.
3. Друкер П. Практика менеджмента : пер. с англ. : учебн. пособ. / П. Друкер. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2000. – 398 с.
4. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібн. / за ред. В.Г. Воронкової. – К. : ВД "Професіонал", 2006. – 576 с.
5. Хміль Ф.І. Основи менеджменту : підручник / Ф.І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.
6. Хміль Ф.І. Управління персоналом : підручник / Ф.І. Хміль. – К. : Академвидав, 2006. – 488 с.
7. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.management.com.ua>

Новицька А.А., Ільницький Е.М. Процесс управления предприятием и пути его усовершенствования

Обоснована актуальность постоянного усовершенствования процесса управления предприятием. Обобщены теоретические концепции, рассматривающие процесс управления предприятием и приведено его схематическое изображение. Определено значение формирования эффективных стратегий управления персоналом для усовершенствования результатов процесса управления предприятием.

Ключевые слова: управление, процесс, формирование, взаимодействие, деятельность, модель, совершенствование, стратегия, развитие, персонал.

Novitska A.O., Il'nytskiy E.M. Process of management enterprise and ways of his perfection

Grounded actuality of permanent improvement of process of management an enterprise. Generalized theoretical conceptions from consideration of process of management an enterprise and he is resulted schematic image. Certainly value of forming of effective strategies of management a personnel, as one of ways of improvement of results of process of management an enterprise.

Keywords: management, process, forming, co-operation, activity, model, perfection, strategy, development, personnel.

УДК 336.276

Доц. І.В. Перевозова¹, канд. екон. наук;
доц. С.В. Рудейчук², канд. екон. наук; викл. І.І. Плещ³

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ТА АНАЛІЗ СПЕКТРА ФІНАНСОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВНУТРІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Досліджено теоретико-змістову сутність явища внутрішнього державного боргу, визначено чинники, що впливають на виникнення та зростання внутрішнього державного боргу, проаналізовано етапи формування загальної величини державного боргу, здійснено оцінку його величини та окремих структурних елементів.

Ключові слова: внутрішній державний борг, заборгованість держави, чинники впливу, запозичення.

¹ Івано-Франківський НТУ нафти і газу;

² Івано-Франківський інститут менеджменту Тернопільського національного економічного університету;

³ Прикарпатський НУ ім. В. Стефаника

Актуальність проблеми. Регулювання обсягу внутрішньої складової державного боргу країни незмінно потребує не тільки розуміння теоретико-змістової сутності цього явища, але й проведення оцінки її величини та оцінки її окремих структурних елементів. Виникнення державного боргу (що фактично супроводжує Україну від час її створення як незалежної держави) є об'єктивним, але складним явищем з багаторівневою структурою та наявністю факторів впливу на його виникнення, структуру та обсяг. Дослідження цього питання показали, що важливим для аналізу постає не тільки величина нагромаджених зовнішнього і внутрішнього державного боргу, але й процеси взаємодії обслуговування цієї величини з функціонуванням фінансової системи країни загалом, які виступають одним з ключових моментів забезпечення економічної стабільності.

Двоаспектна характеристика ролі державного боргу: з одного боку, як важеля впливу на економічні процеси в країні, з іншого, як об'єкта управління – держава сама визначає співвідношення між різними видами боргової діяльності, їх структуру, механізми побудови тощо, – істотно ускладнює його аналіз. Великі обсяги внутрішнього і зовнішнього боргу, а також зростання витрат з його обслуговування посилює як актуальність самої проблеми державного боргу, так і пошуку шляхів вдосконалення його управління. Як свідчить досвід розвинених країн: що обтяжливішими стають для держави нагромаджені зовнішній та внутрішній борги, тим їх обслуговування істотніше взаємодіє з функціонуванням економіки та її фінансової системи.

Постановка завдання. З метою дослідження теоретико-змістової сутності явища внутрішнього державного боргу, визначення чинників, що впливають на виникнення та зростання внутрішнього державного боргу, необхідно проаналізувати етапи формування загальної величини державного боргу, здійснити оцінку його величини та окремих структурних елементів.

Аналіз літературних джерел. Теоретичні основи державного боргу та управління ним були предметом дослідження науковців різних часів та країн. Важливе місце в дослідженні цієї проблеми належить праці українських вчених: О.Д. Василика, А.С. Гальчинського, Г.Н. Климка, В.М. Суторміної, В.О. Степаненка, В.М. Федосова, В.М. Федоренка та інших. Серед російських вчених потрібно відзначити праці М.Б. Богачевського, Б.Г. Болдирєва, Є. Гавриленка, Л.О. Дробозіної, Л.М. Красавіної та інших. Серед західних економістів важливий внесок в дослідження цієї теми зробили: Р. Барро, У. Беверідж, Дж. Б'юкенен, Дж. Кейнс, А. Лаффер, А. Лернер, Р. Масгрейв, Р. Мандел, К. Рейнхарт, Д. Рікардо, К. Рогофф, А. Сміт, М. Фрідман і інші. Водночас в Україні майже відсутні дослідження з проблем управління суто внутрішнім державним боргом, особливостями його формування і розвитку в умовах ринкової економіки. Саме актуальність, науково-теоретична і практична важливість проблеми, її недостатня дослідженість в Україні склали передумови для вибору теми цього дослідження.

Виклад основного матеріалу. Перед з'ясуванням методики управління величиною внутрішнього державного боргу та за наявності багатьох, часом суперечливих поглядів на цю проблему, постає необхідність аналізу етапів